

Gökyüzü Günlüğü

Üçgen, Kare ve Dondurma Külahı

Gökyüzüne baktığımızda yüzlerce yıldız görürüz. İnsanlar eski çağlarda bunları hayali çizgilerle birleştirerek takımyıldızları oluşturmuş. Böylece gökyüzünü tanımak ve gözlemlemek hem daha kolay hem de daha eğlenceli hale gelmiş. Takımyıldızların yanı sıra bazı parlak yıldızların oluşturduğu basit şekiller de yıldızları tanımamızı kolaylaştırır. Bu ay yaz sonunda gökyüzünde bulunan en belirgin iki şekilden ve bir takımyıldızdan söz edeceğiz.

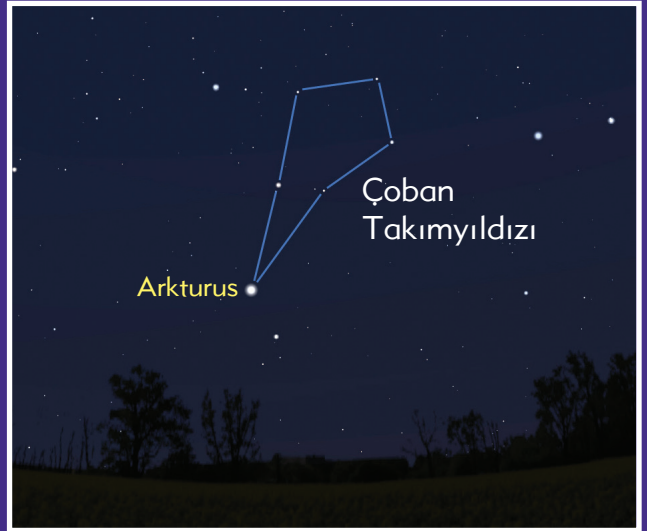
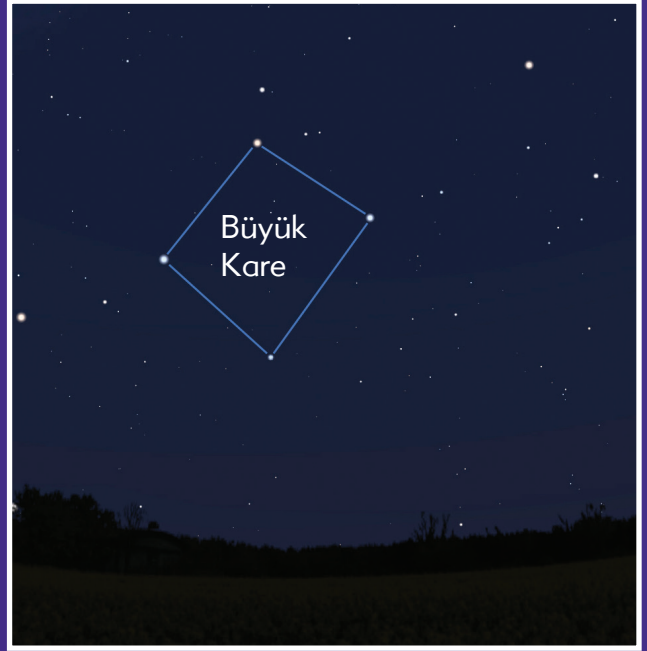
Öncelikle bulunması en kolay olan "üçgen"den başlayalım. Bu büyük üçgeni görebilmek için yüzünüzü güneye doğru döndükten sonra gökyüzünde tam tepeye bakmanız yeterli. Üçgenin en parlak yıldızı Vega, tam tepenizde duruyor olmalı. Üçgenin diğer köşelerinden birini oluşturan parlak Deneb, Vega'nın

solunda yer alıyor. Üçgenin son köşesi bu iki yıldızla göre aşağıda kalıyor. Bu yıldızın adı Altair. İşte bu üçgene Yaz Üçgeni deniyor. Şimdi doğu ufku üzerine bakalım. Burada ufuktan yükselmekte olan bir "kare" göreceksiniz. Andromeda ve Kanatlıat takımyıldızlarının parlak yıldızlarından oluşan bu karenin adı

Büyük Kare. Yaz Üçgeni kadar olmasa da gerçekten de büyük bir şekil. Büyük Kare'nin yıldızları Yaz Üçgeni'ni oluşturanlar kadar parlak değil. Bu nedenle Büyük Kare Yaz Üçgeni'ne göre biraz daha zor seçilebilir.

Şimdi geelim "dondurma külahı"na. Aslında sözünü ettiğimiz dondurma külahı Çoban Takımyıldızı. Batı ufkunun üzerine bakarsanız Yaz Üçgeni'ndeki Vega kadar parlak, ancak turuncu renkli olan Arkturus adlı yıldızı görürsünüz. Gökyüzünün en parlak yıldızlarından biri olan Arkturus, dondurma külahının dibini oluşturur. Külahın üst kısmı Arkturus'tan yukarı doğru, hafif sağa yatmış gibi durur. Çoban Takımyıldızı'nın Arkturus dışındaki yıldızları pek parlak olmadığından onu gökyüzünde bulmanın Büyük Kare'yi bulmaktan daha zor olabileceğini söyleyebiliriz.

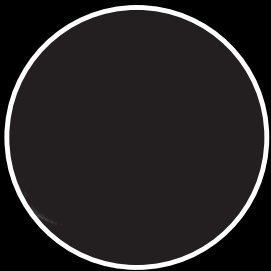
Üçgen, kare ve dondurma külahının mevsimlerin gelişyle ilgili anlamları var. Dondurma külahındaki Arkturus doğu ufkunda belirlediğinde ilkbahar gelmiş demektir. Yaz Üçgeni doğuda görülmeye başladığında yaz mevsimi gelmiştir. Büyük Kare'nin gökyüzünde yükselmiş olması da sonbaharın habercisidir. Ağustos ve Eylül aylarında üçünü birden gökyüzünde görebiliriz.

Alp Akoğlu

Ay'ın Halleri

17 Ağustos Yeniay

24 Ağustos İlkdördün

31 Ağustos Dolunay

8 Eylül Sondördün

